

תהליכים בבניין הכוח איכות מול כמות

בעוד שצה"ל מיישם את מסקנותיו ממלחמת לבנון השנייה באמצעות פיתוח של אמצעי לחימה יקרים ומתוחכמים, שרק מעטים מהם יעמדו לרשות הלוחמים, מיישמים הסורים את מסקנותיהם באמצעות רכש המוני של אמצעים זולים שכבר קיימים "על המדף". שאלה: מי משני הצבאות מוכן יותר למלחמה הבאה?

אילוסטרציה: חיילי צבא סוריה יוצאים מלבנון (מאי 2008) וטיל נגד טנקים מדגם קורנט שבשימוש צבא סוריה | הסורים מכינים כמונו את משמעות הלחימה האסימטרית, את חשיבות הנ"ט, את משמעות התווך התת-קרקעי, את יכולתו של נשק הנ"מ ואת העובדה שהעורף הוא נקודת התורפה של ישראל

אל"ם ארז וינר
לשעבר מפקד חטיבת
חי"ר במילואים

מדוד עשיר תרומה משמעותית לרכש של אמצעי לחימה, אלא נידרש לפעול הכי טוב עם מה שיש.

כדי לפעול הכי טוב באמצעות מה שיש אני סבור שיש להעדיף פשטות על פני תחכום ובמיוחד יש להעדיף כמות גדולה של אמצעים פשוטים יחסית על פני מעט אמצעים איכותיים. בלי לזלזל בחשיבות האיכות וביתרונותיה, הרי בעת הזאת, בהתחשב במשאבים שעומדים לרשותנו, יש יתרון מובהק לכמות ובעיקר לזמינות ולמיידיות. עד כדי כך מכור צה"ל לחידושים, שהוא ממחר לעיתים להוציא מהשירות אמצעים ישנים עוד בטרם הגיעו האמצעים החדשים. זה מה שקרה למרגמות בקוטר 52 מ"מ, לרנ"טים ולמטולי האר-פי-ג'י שאותם הוציא צה"ל מיחידות החי"ר. ניתן להביא עוד דוגמאות רבות, אולם די באלה. רוח הדברים ברורה.

סיכום: יש להעדיף את הפשטות ואת הכמות על פני האיכות

יש לבחון מחדש את התפיסה של בניין הכוח. כרגע יש להעדיף את הפשטות ואת הכמות על פני האיכות. אני מודע לסכנה של משכון העתיד בעבור ההווה. אינני קורא להפסיק את המחקר ואת הפיתוח, אלא לתת כעת עדיפות לקיים, לזמין ולזול.

לשאלה "עד מתי?" אשיב: עד שחשרת העננים סביבנו תתבהר, וניתן יהיה לבנות את הכוח לטווח הארוך בלי חשש להיתפס לא מוכנים בטווח הזמן הקרוב.

לפני ההסתערות הצפויה של מפתחי האמל"ח על הדברים האלה אני מבקש דבר אחד בלבד: חשבו שוב על הלקחים שהופקו ממלחמת לבנון השנייה ובדקו עד כמה יישמנו אותם ועד כמה יישם אותם האויב. ובמילים אחרות: בהנחה שמחר בבוקר פורצת מלחמה, מי מוכן לקראתה טוב יותר?

מה הסיק צה"ל ומה הסיקו הסורים ממלחמת לבנון השנייה?

תהליכי בניין כוח הם ארוכים ומורכבים. אינני מתיימר להבינם עד תומם ואיני סבור שברשותי פתרון קסם לחלוקת המשאבים ולאיתור נקודות האיזון הכה חשובה בין צורכי ההווה לבין אתגרי העתיד. ועדיין ברצוני להשמיע כמה הגיגים בנוגע לתהליכים האלה כפי שהם מתרחשים כעת בצבא.

לאחר מלחמת לבנון השנייה התקיימו בצה"ל תחקירים רבים, ומאלה הוסקו מסקנות משמעותיות רבות. גם אויבינו, ובמיוחד הסורים, ניהלו תהליך דומה. סביר להניח שמשקנותיהם אינן שונות בהרבה מהמסקנות שלנו. הסורים מבינים כמונו את משמעות הלחימה האסימטרית, את חשיבות הנ"ט, את משמעות התווך התת-קרקעי, את יכולתו של נשק הנ"מ ואת העובדה שהעורף הוא נקודת התורפה של ישראל.

כיצד מיישמים צה"ל והסורים את המסקנות שהסיקו?

אף ששני הצדדים הגיעו למסקנות דומות, הרי תרגומן ללקחים - דהיינו לפעולות קונקרטיות - שונה משני עברי המתנס. צה"ל נכנס לתהליכים משמעותיים ומרשימים של בניין כוח ושל פיתוח אמצעי לחימה מתקדמים - החל במעיל רוח וכלה בכיפת ברזל. כמו כן הוחלט להצטייד ביותר נשק נ"ט ולהשלים בהליך מזוהר - בתוך שנה-שנתיים - את ציודן של חטיבות החי"ר בטילי גיל.

הסורים, לעומת זאת, רכשו "מהמדך" מאות משגרי נ"ט מסוגים שונים וכבר השלימו את פריסתם בשטח.

לפני ההסתערות הצפויה של מפתחי האמל"ח על הדברים שכתבתי אני מבקש דבר אחד בלבד: חשבו שוב על הלקחים שהופקו ממלחמת לבנון השנייה ובדקו עד כמה יישמנו אותם ועד כמה יישם אותם האויב. ובמילים אחרות: בהנחה שמחר בבוקר פורצת מלחמה, מי מוכן לקראתה טוב יותר?

צה"ל החליט לשפר את ניידות החי"ר ורכש "סבלי חי"ר" - כלי רכב קטנים שיישאו את הציוד הרב שמועמס כיום על כל חייל חי"ר. ההערכה היא שבתוך שנתיים-שלוש יצויד המערך הסדיר באופן חלקי בכלים כאלה. הסורים, לעומת זאת, החליטו לשפר את הניידות של יחידות הנ"ט שלהם ויצאו למסע רכש - באמצעות מודעות בעיתונים - של אופנועים. הרכש כבר הושלם וחולק ליחידות.

להחלטה להשקיע בפיתוח אמצעים חדשים במקום לרכוש אמצעים "מהמדך" יש גם מחיר כלכלי כבד. כך, למשל, בה בשעה שצה"ל משקיע ממוון רב במערך מרשים ואיכותי של כלי טיס בלתי מאוישים, מחלקות הסיור והפלס"רים שלו במילואים מתניידים בחלקם בג'יפי סיור משנות ה-50 של המאה הקודמת.

מהו ההבדל בין יישום הלקחים בצה"ל ובצבא סוריה?

התמונה העולה מהדברים האלה ברורה: הסורים מעדיפים פתרונות פשוטים על פני פתרונות מתוחכמים, מעדיפים כמות על פני איכות. ולמי שמעדיף את התחכום על פני הפשטות יש להזכיר שסכינים יפניות שהוצמדו לצוואריהם של הטייסים ב-11 בספטמבר 2001 הצליחו להפיל את שיאי הטכנולוגיה המודרנית - מטוסי סילון מתקדמים וגורדי שחקים - ולהביא להכרזה על מלחמת עולם נגד הטרור.

איני מזלזל, חלילה, בטכנולוגיה ובמוח היהודי, אולם בתוך עמי אנוכי יושב ויודע שלא יהיו תקציבים רבים יותר מאלה העומדים לרשות צה"ל כיום, ויש לקוות שלא יהיו פחות. לא נקבל